

Sustoti ir įsiklausyti į save...

Minėdami Lietuvos vardo tūkstantmetį, atskleisti savo požiūrį į pulmonologo specialybės prasmę, vietą medicinoje ir reikšmę žmogaus sveikatai pakvietėme jaunosios medikų kartos atstovę, KMU Pulmonologijos ir imunologijos klinikos gyd. rezidentę **Deimantę Karaliūtę**.

Užsiplikau puodelį žaliosios arbatos ir sėdu rašyti. Pro praviarą langą maloniai šviečia saulė ir kvepia pavasariu. Jausmas, tarytum aplinkui tvyrotų šventės nuotaika. Kažkur į tolį nuplaukia liginės įvykiai, visi su rezidentūra susiję dalykai, budėjimai, šimtai atliktų ir dar galybė laukiančių savo eilės darbų... Kaip gera trumpam sustoti. Sustoti ir įsiklausyti į save bei į aplinkinius, peržiūrėti savo tikslus ir svajones, patikrinti jų įgyvendinimo planus arba tiesiog pasidžiaugti pavasariu.

Apie ką norėjau rašyti, prieš įsileisdama pavasarį į kambarį? Norėjau pasidalyti apmąstymais apie pulmonologijos specialybę. Prieš pasirinkdama rezidentūros studijų kryptį, perbėgau mintimis per visas terapines specialybes, ir pulmonologija – labiausiai patraukė akį, o toliau besigilinant – pavergė mano širdį.

Kvėpavimo sistema yra viena pagrindinių organų sistemų, o ją nagrinėjanti medicinos šaka, pulmonologija, – reikšminga terapijos sritis. Kaip žinia, pulmonologija glaudžiai susijusi su kardiologija (plaučių hipertenzija, dusulio diferencinė diagnostika ir kt.), onkologija (gydytojai pulmonologai specializuotuose centruose savarankiškai skiria chemoterapinį, kartu su spindulinę terapijos gydytojais onkologais spindulinį plaučių navikų gydymą), krūtinės ląstos chirurgija (kartu dirbama gydant liginius, sergančius operuojamais plaučių navikais, bei ruošiant liginius tiek transplantacijai, tiek prižiūrint po jos; atliekamos bronchų stenavimo procedūros), reumatologija (sisteminių ligų sukelti plaučių pokyčiai), intensyviaja terapija (neinvazinė plaučių ventilacija, intubacija naudojant bronchoskopą, kraujavimo iš kvėpavimo takų stabdymas, svetimkūnio, patekusio į kvėpavimo takus, pašalinimas) na ir, žinoma, neatsiejama nuo imunologijos ir alergologijos. Tai nenuobodi specialybė: patologija įvairuoja nuo lėtinių kvėpavimo takų ligų (LOPL, astma, intersticinės plaučių ligos ir kt.) iki urgentinių būklių (kraujavimas iš kvėpavimo takų, pneumotoraksas, PATE, plaučių edema), taigi gydytojas pulmonologas visada turi išlikti budrus.

Plaučių transplantacija, kvėpavimo sutrikimų miego metu diagnostika bei gydymas ir endobronchinis ultragarsinis tyrimas (EBUS) – pulmonologijos specialybės pers-

pektyva Lietuvoje. Pirmoji sėkminga plaučių transplantacija mūsų šalyje atlikta 2007 m. Lietuvoje tai naujas būdas prailginti gyvenimą liginiams, sergantiems galutinių stadijų LOPL, cistine fibroze, idiopatine plaučių fibroze bei plaučių hipertenzija.

Kvėpavimo sutrikimai miegant blogina dažno juos patiriančio žmogaus gyvenimo kokybę. Kai kurie iš jų gali būti labai pavojingi. Galimybė šiuos sutrikimus diagnozuoti, tyrinėti ir gydyti – mokslo žingsnis paciento komforto ir saugumo link.

EBUS – visai neseniai į Lietuvą atkeliavęs naujas, daug žadantis bronchoskopinės diagnostikos metodas, leidžiantis pagerinti neinvazinę plaučių vėžio diagnostiką bei tiksliau nustatyti navikinio proceso išplitimo stadiją, nuo kurios priklauso tolesnio gydymo taktika.

Mano nuomone, taikant EBUS, citogenetinius bei imuninius tyrimus, dirbant miego sutrikimų diagnostikos bei gydymo srityje, Lietuvos pulmonologijos mokslo galimybės labai prasiplečia.

Pasinaudojus naujaisiais mokslo atradimais, pagerėja plautinės hipertenzijos, cistinės fibrozės, intersticinių plaučių ligų diagnostika ir gydymas. Naujaisi medikamentai ir plačiai naudojami funkciniai kvėpavimo tyrimai pagerina astmos, LOPL, sisteminių ligų nustatymą bei gydymo kontrolę. Dėl to mažėja minėtų ligų komplikacijų skaičius ir pagerinama liginio gyvenimo kokybė.

Nors Lietuvoje atliekama nemažai tyrimų, plačiau nagrinėjančių uždegimo mechanizmą ir jo vaidmenį kvėpavimo takų ligų patogenezėje, vis dar tebėra daug neišsiaiškintų dalykų ir neatsakytų klausimų. Visada bus reikalingi plautinės hipertenzijos ir plaučių vėžio diagnostikos ir gydymo tyrinėjimai. Tad iš esmės pulmonologijos specialybė ir jos ateitis Lietuvoje priklauso nuo kiekvieno iš mūsų, kaip specialisto ir kaip žmogaus, indėlio.

Motina Teresė sakė: „Gyvenimas yra galimybė – pasinaudokite ją. Gyvenimas yra svajonė – įgyvendinkite ją.“ Lietuvos vardo tūkstantmečio jubiliejaus ir šilto pavasario proga linkiu daug galimybių, XXI amžiaus darbų gausoje nepamiršti svajoti ir siekti savųjų svajonių bei užsibrėžtų tikslų išsipildymo. Su pavasariu!